

PERSOONLIJKE UITDAGING EN EUROPESE DOELSTELLINGEN

In 2002-2003 werd door de Europese Unie de European Union Police Mission (EUPM) opgestart. De EUPM is samengesteld uit politieagenten en specialisten die hoofdzakelijk afkomstig zijn uit lidstaten, maar ook uit andere landen. De opdracht van de EUPM bestaat vooral uit advies geven aan en toezicht houden op de Bosnische politiediensten. Commissaris George Pierrard van de Federale gerechtelijke politie Luik werkte hieraan mee en schetst voor ons deze ervaring, die zowel op professioneel als op menselijk vlak verrijkend was.

Tekst Gwendoline Hendrick
Fotografie Georges Pierrard en
Joris De Vriesere

BRUSSEL/SARAJEVO – Vanaf de jaren '90 werkt België mee aan het Europese beleid voor humanitaire hulp aan landen waar een conflict heeft gewoed of ernstige onrust heeft geheerst. Deze hulp gebeurde in de vorm van het zenden van gedetacheerde Belgische politieagenten voor een door de Europese Unie gelan-

ceerde missie. Zo zijn er Belgische politieagenten aanwezig in verschillende landen, hoofdzakelijk in Europa (zie kader). De EUPM BiH, de European Union Police Mission in Bosnië-Herzegovina, geeft in de eerste plaats 'advies' aan de Bosnische politie om uiteindelijk te verkrijgen dat ze normen hanteert die

zo dicht mogelijk bij die van de westerse landen aanleunen. Vroeger bestond de Belgische delegatie op zeker ogenblik uit zeven leden, nu is de Belgische deelname aan de EUPM BiH herleid tot twee politieagenten: commissaris Georges Pierrard, gedetacheerd van de Federale gerechtelijke politie (FGP) Luik, en commissaris Joris De Vriesere, afkomstig van de FGP Dendermonde. Joris werd eerst aangesteld bij het 'inspection department', maar werd daarna 'senior operational adviser' in mei 2009. In die hoedanigheid was hij een rechtstreekse ondergeschikte van het hoofd van de missie in Sarajevo en moest hij hem voornamelijk raad geven in verband met problemen van operationele en strategische aard. Na een eerste verblijf van een jaar in 2006-2007 keerde Georges Pierrard terug naar Bosnië in juli 2008. Eerst was hij 'deputy chief inspections department', in mei 2009 werd hij de baas van een departement van 20 internationale politieagenten en tien Bosnische assistenten, die verdeeld waren over Sarajevo en drie streekkantoren: Banja Luka, Mostar en Tuzla. Hier volgt zijn getuigenis.

Wat waren uw beweegredenen om deel te nemen aan de EUPM BiH?

Georges Pierrard: "Voor de motivatie is het vooral de eerste opdracht waaraan je deelneemt die van tel is. Het gaat vooral om een soort uitdaging, zin om kennis te maken met andere dingen, andere landen, andere volkeren, andere collega's. Kortweg: aan iets 'nobels' en ook nuttigs bijdragen. Je wordt beziel

Georges Pierrard en Joris De Vriesere

door een verlangen naar ontdekking en de wil om je (technische, taalkundige, menselijke ...) kennis te benutten. De motivering voor latere opdrachten volgt dan bijna vanzelf. Ook al ben je meestal heel blij als je na een jaar of anderhalf jaar naar huis kunt terugkeren, de ervaringen die je opdoet zijn dikwijls zodanig rijk, intens en boeiend dat je de eerste gelegenheid die zich aanbiedt om opnieuw te vertrekken aangrijpt... zonder je veel vragen te stellen. Op voorwaarde dat je gezins- of werksituatie het opnieuw toelaten, dat spreekt voor zich."

Hoe kun je je voor dit soort opdracht voorbereiden?

"Het begint met een individuele, soms langdurige voorbereiding (bijvoorbeeld je kennis van het Engels verbeteren). Je moet ook op administratief gebied dingen in orde brengen: geldzaken, bank, verzekeringen ... Ook thuis moeten sommige zaken nog worden geregeld voor je vertrek en soms is het heel kort dag. Doordeweekse dingen kunnen dan voor problemen zorgen. Om een voorbeeld te geven dat ik zelf heb meegemaakt: een uniform laten maken en andere artikelen aankopen liep niet van een leien dakje, want als lid van de FGP had ik niet genoeg 'punten' voor een volledige uitrusting! Nog op persoonlijk vlak moet je ook je gezin en vrienden voorbereiden op je langdurige vertrek. Tot slot heb je nog een 'technische', professionele, medische... voorbereiding, die

wordt geregeld en gecoördineerd door de Directie van de internationale politie-samenwerking (CGI)."

Wat viel u het meest op toen u voor het eerst in Bosnië-Herzegovina aankwam?

"Tijdens mijn eerste verblijf werd ik het meest getroffen door de sporen van de oorlog, die niettemin meer dan tien jaar oud waren. Als je de met gaten en projectielscherven doorboorde maar bewoonde panden ziet of de volledig verwoeste bruggen en andere infrastructuur, dan kun je je gemakkelijk de gruwel van de oorlog voorstellen."

IN EUROPA... EN DAARBUITEN

Het civiele crisismanagement is een vrij recente bezigheid van de federale politie. Er werd in het bijzonder aandacht aan besteed vanaf 2007 tijdens allerlei missies onder het gezag van de Europese Unie. "Tot tien politiemensen worden in dit verband voor allerlei opdrachten uitgezonden, bijvoorbeeld naar Bosnië (EUPM BiH), vijf naar de Democratische Republiek Congo (EUPOL RDC) en 30 naar Kosovo (EULEX Kosovo)", aldus commissaris Peter Callens van de Directie van de internationale politiesamenwerking (CGI). Er zijn ook Belgische politiemensen betrokken bij missies van EUPOL COPPS in de westelijke Jordaanoever en van EUMM in Georgië, de meest recente missie. Deze detacheringen duren meestal één jaar en kunnen in specifieke gevallen worden verlengd. Op dit moment is de Europese Unie betrokken bij een tiental civiele missies.

De politie is vertegenwoordigd in vijf van deze missies, met een aantal politiemensen dat verschilt naar gelang van de missie. "Het werk van onze politiemensen ter plaatse kan erg verschillend van aard zijn, maar stemt over het geheel genomen overeen met twee grote categorieën opdrachten. Het kan dan gaan om operationele vervangingsactiviteiten (substitutive mission) of operationele begeleidingsactiviteiten (strengthening mission)", verduidelijkt Peter Callens. In het eerstgenoemde geval hebben de politiemensen ter plaatse een uitvoerende rol en kunnen ze optreden in uiteenlopende terreinen, zoals de basispolitiezorg en misdadbestrijding. De begeleidingsopdrachten kunnen voorkomen in de vorm van audits, de organisatie van opleidingen, van mentoraat... Momenteel is de missie in Kosovo de enige waarbij beide soorten activiteiten worden gecombineerd (de andere missies zijn allemaal van het soort 'strengthening'). Hoewel elke missie anders is, is het einddoel telkens hetzelfde: de autonomie van de politiediensten van het land van bestemming nastreven. Nog even vermelden dat CGI voor de uitbreiding van haar operationele database voortdurend op zoek is naar nieuwe, uitgesproken gemotiveerde kandidaten die de taal van Shakespeare beheersen.

...

Wat was uw werk als hoofd van het departement inspecties?

"Als rechtstreekse ondergeschikte van het hoofd van de missie waren mijn eerste taken de monitoring en follow-up van de interne controle-diensten van de lokale politiediensten: organisatie, tucht, strafrechtelijke misdrijven, buitensporig gebruik van geweld, klachten van burgers ... De interne controle en follow-up van de geschillen moesten efficiënt worden geregeld, met respect voor de democratische principes en zonder 'inmenging'. In tweede instantie moest ik op verzoek van het hoofd van de missie en onder diens gezag audits of inspecties uitvoeren. Deze inspecties hadden betrekking op erg uiteenlopende terreinen: management, uitrusting, beheer van de bijzondere opsporingsmethoden... Vervolgens moesten er analyses, besluiten en aanbevelingen komen om de geconstateerde gebreken te verhelpen."

Hoe ervaar je zo'n ervaring op emotioneel gebied?

"Dat is moeilijk te zeggen... Gewoonlijk is het gevoel hierbij dubbel. Enerzijds ben je blij dat je kunt terugkeren naar je gezin, kinderen, vrienden, huis, hobby's... zeg maar alles wat je in die lange maanden hebt achtergelaten. Anderzijds verlaat je met tegenzin een vaak boeiend land, gemotiveerde, sympathieke plaatselijke collega's, mensen die uit meer dan 30 verschillende landen afkomstig zijn."

Hoewel de EUPM BiH beperkt was in termen van personeel, wordt deze missie verlengd tot eind 2011 om de doelstellingen van de Europese Unie te halen. De twee Belgische commissarissen zijn eind december 2009 terug in België en zullen geen verlengingen spelen. Ze keren niettemin ontegensprekelijk terug met veel herinneringen en met "de zekerheid dat we onze bijdrage, hoe klein ook, hebben geleverd aan dit grote Europa, bescheiden maar tastbaar", besluit Georges Pierrard. ■

